

Jaarverslag 2023 Westlands Museum Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland

Versie 1.0

Datum 17 mei 2024
Status Definitief

Colofon

Versie

1.0

Contactpersoon

Joop van Raaij

T 0174-621084

Secretariaat van de Stichting
Streek- en Tuinbouwhistorie Westland
Middel Broekweg 154
2675 KL Honselersdijk

Auteurs

Marjonne Kube
Gustaaf van Gaalen
Leen Spaargaren
Joop van Raaij

Inhoud

1	Jaarverslag 2023	4
2	Jaarrekening	14
2.1	Grondslagen voor de waardering en resultaatsbepaling	14
2.2	Balans	16
2.3	Toelichting op de balans	18
2.4	Exploitatierekening	20
2.5	Toelichting op de exploitatierekening	22
2.6	Aanvullende informatie materiële vaste activa	23

1 Jaarverslag 2023

Doelstelling Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland

De op 17 mei 1991 opgerichte Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland (SSTW) heeft statutair ten doel het verwerven, beheren en exploiteren van een centrale vestiging ten dienste van het streek- en tuinbouwhistorisch werk in het Westland, alsmede alle overige zaken die met de streek- en tuinbouwhistorie verband houden of daaraan bevorderlijk kunnen zijn, en het anderszins scheppen van mogelijkheden tot het ontwikkelen van activiteiten ten behoeve van het hiervoor omschreven doel.

Ter verwezenlijking van deze doelstelling bestuurt en beheert de SSTW het Westlands Museum voor Streek- en Tuinbouwhistorie, Middel Broekweg 154, 2675 KL Honselersdijk.

Samenstelling bestuur

Het bestuur bestond in 2023 uit de volgende personen:

Jan Prins	voorzitter
Vacature	secretaris
Joop van Raaij	penningmeester
Lenny Dijkshoorn	algemeen bestuurslid sinds 1 september 2023
Harry Groenewegen	algemeen bestuurslid

2023 – herstel jaar na de corona

In juni 2022 is conservator Ton Immerzeel met pensioen gegaan. Zijn opvolger, Marjonne Kube, is per 1 januari 2023 gestart. Tot eind 2022 was zij werkzaam als conservator van het Museum De Voorde in Zoetermeer. Met de tijdelijke tentoonstellingen 'Expositie Natuur in detail Botanische kunst' van Anita Walsmit Sachs en begin 2023 met 'Ben Viegiers – Meester van licht, lucht en water' laat ze zien waartoe zij in staat is.

Door toename van de activiteiten, onder andere de films 'de laatste kouwe tuinder' en 'muziekpionier van het Westland' en de tijdelijke tentoonstellingen, is het aantal bezoekers met 23% gestegen.

Op 26 april zijn twee vrijwilligers benoemd tot lid in de Orde van Oranje-Nassau. Het betreft tuinchef Hans Broekhuizen en tuinvrijwilliger Jan Groenewegen.

Gedecoreerde Hans Broekhuizen tussen Gustaaf van Gaalen en Marjonne Kube.

In 2022 heeft de werkgroep Kunst, onder leiding van Ewald van Vliet, advies uitgebracht aan de besturen van de stichting Kunstmuseum Westland en SSTW om het museumgebouw zo uit te breiden en te verbeteren dat (bruikleen)kunst op een verantwoorde manier kan worden geëxposeerd. In 2023 zijn deze plannen verder uitgewerkt en is een start gemaakt voor het aanvragen van vergunningen en subsidies. De eerste financiële ondersteuning is toegezegd, onder andere door stichting Vastgoed Westlandse Druif en vanuit de landelijke Dumava-regeling, die zich richt op verduurzaming van maatschappelijk vastgoed.

In het kader van het meerjarenplan voor het opknappen van opstallen in de tuin zijn onder andere de plee en de kwakel opgeknapt.

Plee

Kwakel

ErfgoedWestland is het langlopende project waarbij al het foto- en diamateriaal wordt gedigitaliseerd en vervolgens via de website ErfgoedWestland.nl beschikbaar wordt gesteld aan het publiek. In en na de Coronaperiode is digitalisering tot stilstand gekomen maar in de loop van 2023 is dit door een werkgroep weer voortvarend opgepakt.

Medio december is de jeugdzolder geopend en een nieuwe speurtocht gelanceerd. Op de nieuwe jeugdzolder kunnen kinderen ontdekken waarom het Westland zo'n bijzondere streek is. De focus ligt op de ontwikkeling van de glastuinbouw. Ook is er een escaperoom-achtige speurspel. De kinderen moeten tuinder Toon bevrijden, die opgesloten zit in zijn kas. Op diverse plekken in het museum en in de tuin zijn opdrachten verstopt, waarmee de kinderen de tien cijfers voor de code kunnen verzamelen. Dit project is gefinancierd vanuit de ontvangen subsidie voor project Jeugd van de Gemeente Westland.

Speelzolder

Op bestuurlijk niveau zijn er twee mutaties geweest in 2023. Secretaris Piet Leerdam is na 19 jaar bestuurslidmaatschap afgetreden. Op 1 september is Lenny Dijkshoorn als nieuw bestuurslid toegetreden. In eerste instantie als algemeen bestuurslid, maar op 1 januari 2024 heeft zij het voorzitterschap van Jan Prins overgenomen.

Personeel

Eind 2023 waren in dienst van de SSTW Marjonne Kube, Lisette Helderman en Gustaaf van Gaalen. Voor in totaal 2,3 fte. ZZZP-er Cilia Batenburg is tijdelijk ingehuurd voor het project Erfgoededucatie, tot april 2023.

Vrijwilligers

Per 31 december 2023 waren 95 vrijwilligers (2022: 85) ingeschreven bij de SSTW. Dit jaar is door actieve werving het aantal vrijwilligers toegenomen. Om iedereen op de hoogte te houden wordt er regelmatig een digitale nieuwsbrief gestuurd naar alle vrijwilligers en medewerkers en 1 tot 2 keer per jaar wordt een vrijwilligersbijeenkomst gehouden. Dit jaar is tijdens het dagje uit met de vrijwilligers Futureland en de Maasvlakte bezocht.

Donateurs

Eind 2022 bedroeg het aantal donateurs van de SSTW 443 (2022: 454) en in 2023 is € 14.132 (2022: € 14.547) ontvangen aan donateursbijdragen (daling van 2,9%). Samen met het Genootschap Oud-Westland is de jaarlijkse lezing-avond georganiseerd, de donateurs hebben hier een uitnodiging voor ontvangen.

Vrienden van het museum

Het aantal bedrijfsvrienden bedroeg in 2023 totaal 5 (2022: 6). Door vriend te worden kan een bedrijf zich op een laagdrempelige manier verbinden aan het museum. De vrienden krijgen diverse voordelen en kunnen zich naar buiten toe profileren als maatschappelijk betrokken. Het is ook fiscaal aantrekkelijk om het museum te steunen.

Balans en exploitatierekening

2023 laat een verder herstel zien ten opzichte van 2022. De reguliere opbrengsten zijn sterk gestegen. De entreeopbrengsten namen toe met € 11.884 door meer bezoekers en verhoging van de toegangsprijs. Door de toename van het aantal bezoekers, en de organisatie van meer arrangementen en feestjes, stegen de opbrengsten van consumpties met € 15.839 en die van activiteiten met € 13.361. Inclusief de compensatie van de inflatie door de gemeente stegen de opbrengsten - voor correctie van overige inkomsten - met 15,9% (toename € 49.579).

De grootste stijging in de kosten deed zich voor bij Personeels- en vrijwilligerskosten met € 26.197, Inkoop € 9.858 en Promotie € 9.957. Daartegenover daalden de Museale activiteitenkosten met € 10.319. De salariskosten stegen doordat de conservator in 2022 in totaal 7 maanden is meegenomen, terwijl dat in 2023 voor 12 maanden gold. Daarnaast zijn de salarissen conform de gemaakte afspraken in de CAO verhoogd.

De inkoopkosten stegen als gevolg van de hogere verkopen. De tijdelijke tentoonstellingskosten zijn gedaald ten opzichte van 2022. Hier tegenover stond een toename van de Promotiekosten, met name gericht op de tijdelijke tentoonstellingen. Voor de laatste tentoonstelling is geen fondsgeld ontvangen.

Het resultaat over 2022 is vertekend, doordat € 34.653 meer aan incidentele opbrengsten zijn geboekt.

Het nettoresultaat komt in 2023 uit op winst van € 21.383 (2022: € 33.849).

Blad 'Westlands Streekhistorie'

Het blad 'Westlands Streekhistorie', dat allerlei nieuws en wetenswaardigheden betreffende het museum en de Westlandse geschiedenis onder de aandacht brengt, verscheen in 2023 viermaal. De redactiecommissie van de SSTW verzorgt de redactionele inhoud van het blad en is hier ook verantwoordelijk voor. Het tijdschrift, dat een oplage van 590 (2022: 603) exemplaren heeft, wordt gratis toegezonden aan donateurs, vrijwilligers, gemeenten, archieven, scholen en bibliotheken.

Geregistreerd Museum

Het Westlands Museum is sinds 2001 een geregistreerd museum. De museumregistratie heeft tot doel het zichtbaar maken, bewaken en verbeteren van de kwaliteit van de Nederlandse musea. De status van geregistreerd museum schept vertrouwen tegenover derden. In 2014 is de museumregistratie na een uitgebreide herijking weer voor een volgende periode toegekend. Tegenwoordig wordt per jaar bekeken of een museum herijkt moet worden. In 2023 is ons museum niet geselecteerd om herijkt te worden.

Bezoek museum

In 2023 bezochten 9.416 bezoekers (2022: 7.617) het museum, bestaande uit betalende en niet betalende bezoekers. In 2023 is € 39.847 aan entreegelden ontvangen (2022: € 27.362, stijging 45%), dit is inclusief de opbrengsten van rondleidingen € 3.225 (2022: € 2.171). Het aandeel van de museumkaart is 34% (2022: 34%) van het totaal aantal bezoekers.

De bezoekers die alleen gebruik hebben gemaakt van de faciliteiten is gestegen van 2.548 in 2022 tot 3.114 in 2023.

Wisseltentoonstellingen

Naast de permanente tentoonstelling over de historie van de streek en de tuinbouw zijn er in 2023 verschillende wisseltentoonstellingen te zien geweest in ons museum.

'Jeugdcultuur in het Westland' (17 september t/m 2 juli 2023)

Deze expositie bracht de unieke jeugdcultuur van het Westland in beeld, die zich onderscheidt door grote, levenslange vriendengroepen die bijeenkomen op plekken die vaak een relatie hebben met de tuinbouwsector, zoals de schuurfeesten en de hokken. Jeugdcultuur is bij uitstek een immaterieel onderwerp; de ervaring is voor ieder persoonlijk en verschillend. Daarom heeft het museum een andere insteek gekozen voor deze tentoonstelling. Met nadruk op participatie en interactie.

Begin jaren zestig begon de jeugdcultuur in Nederland een eigen gezicht te krijgen. Zeker de tijd daarna ontwikkelde de jeugd een specifiek uiterlijk en ideaal. De rol van de sociëteiten viel daarin niet te onderschatten. Zij waren dé plek waarin de jeugd zich verzamelde en uitte.

De vele sosen in het Westland werden opgericht vanuit de kerken, die op die manier trachtten de jongeren aan zich te blijven binden. De sosen organiseerden activiteiten en grote dansavonden waarvoor bandjes werden geboekt. Het Westland bruiste. Na de ontzuiling begon het er hier anders uit te zien; het werden de schuurfeesten en vanaf de jaren 90 de hokken die het landschap bepaalden.

Schuurfeesten ontstonden bij de gratie van de schaalvergroting in de tuinbouw, vanaf het midden van de jaren zeventig. Er kwamen daardoor grote 'feestruimtes' beschikbaar. De ondernemende Westlanders wisten hier slim gebruik van te maken en zo ontstond een nieuw fenomeen. Het imago van de hokken is een onderwerp dat soms landelijk aan bod komt, vaak in negatieve zin. Het bijzondere karakter blijft vaak onderbelicht.

Het hok als de vrije plek waar jongeren hun gang kunnen gaan en veel van elkaar leren is minder bekend.

Interviews, verhalen en interactieve onderdelen zorgden ervoor dat de bezoekers aan de expositie een inkijkje kregen in de specifiek Westlandse jeugdcultuur. Verschillende generaties konden wat van elkaar leren. De verschillen maar ook zeker de overeenkomsten kwamen aan bod.

De identiteit van de Westlandse jeugd werd besproken en daagde de bezoeker uit na te denken over wat normaal is of normaal zou moeten zijn.

Verhalen, beelden en objecten uit het hele Westland gaven het gevoel van de jeugdcultuur aansprekend weer.

Expositie Natuur in detail Botanische kunst van Anita Walsmit Sachs (9 juni 2023 t/m 7 januari 2024)

Op deze tentoonstelling waren de hoogtepunten uit het oeuvre te zien van Anita Walsmit Sachs, waarin ze haar verwondering over de pracht van de natuur in aquarelverf heeft gevangen. Anita Walsmit Sachs is een van de bekendste botanische kunstenaars in Nederland. Haar werk is te zien in musea en tentoonstellingen over de hele wereld, van Italië tot Japan en van Amerika tot Australië.

Op de tentoonstelling in het Westlands Museum ging speciale aandacht uit naar haar weergave van bloemen en planten die in het Westland geteeld worden. In de historische tuin van het museum was een speciaal 'Anita Walsmit Sachs perk' aangelegd met bloemen en planten die ze vereeuwigd heeft in aquarellen en in het Westland geteeld worden.

'Bloementeelt in het Westland' (1 juli 2023 t/m 12 december 2023)

In deze tentoonstelling werd een beeld geschetst van de redenen waarom sierteelt rond 1880 in het Westland geïntroduceerd werd en welke teelten dat betrof. Het areaal fluctueerde in de loop der jaren, door overproductie en oorlogen. Een knellende factor voor uitbreiding vormde het stelsel van teeltvergunningen dat van 1933 tot 1967 wettelijk was ingesteld. Na die tijd is het areaal bloemen en potplanten dusdanig uitgebreid, dat inmiddels 60% van het Westlandse areaal uit sierteeltproducten bestaat en een wereld-marktleiderspositie wordt ingenomen. In de expositie werd de ontwikkeling van de sierteelt in het Westland vanaf 1880 tot aan nu getoond.

Historische Tuin

In 2023 is een vervolg gegeven aan het 5-jarig herstelprogramma voor de opstallen op de tuin. Dit betekent dat de kwakel, de lorrie en de plee zijn vernieuwd door het vrijwillige bouwteam.

Educatie

In 2023 is het project Cultuureducatie met Kwaliteit afgerond. Dit project liep van medio 2019 tot medio 2023. In dit traject zijn diverse lesprogramma's ontwikkeld en hebben veel Westlandse scholieren kennisgemaakt met de historie van hun omgeving. De programma's worden blijvend aangeboden dankzij een team van vrijwilligers, allen oud-leraren, die hier voor opgesteld staat.

Enkele aanwinsten en schenkingen

Bijzondere aanwinsten in 2023 - Schilderij 'Westland in de winter' van Jan van Heel

Het schilderij 'Westland in de winter' uit 1956 door Jan van Heel (1898 – 1990) verbeeldt een typisch Westlands tafereel door een vooraanstaand Nederlands schilder. Het werk van Jan van Heel balanceerde vaak bewust tussen abstract en figuratief, zoals ook goed te zien is in het schilderij 'Westland in de winter'. Hij was een vertegenwoordiger van de Nieuwe Haagse School, een beweging in de beeldende kunst in de jaren 50 en 60 van de 20ste eeuw. In tegenstelling tot tijdgenoten die nieuwe richtingen op gingen, bleven deze schilders trouw aan de idealen van hun voorgangers. Ze trokken er vanuit Den Haag op uit om in de omgeving landelijke tafereelen te schilderen. Hij schilderde bij diverse kunstenaarsgroepen in Den Haag, waaronder Pulchri en was betrokken bij de oprichting van De Werkers (1928), De Groep (1936), Verve (1951) en Fugare (1960). Meestal waren zijn landschappen, stillevens en figuren geschilderd in aardkleuren als roestige bruinen en okers. In dit schilderij met Westlandse kassen gebruikte hij naast wit-tinten voor de sneeuw, ook een warm grijsachtig 'vergeten blauw' zoals hij het zelf noemde. Het schilderij is in mei 2023 aangekocht met een bijdrage van Beheerstichting Loswal "De bonnen" en een aantal particulieren.

Aankoop schilderij Westland in de winter.

- Windvaan van Ben Steyn uit Loosduinen

In mei 2023 kreeg het museum een windvaan van de familie Steyn, afkomstig van de Loosduinse tuinder Ben Steyn, die een tuinbouwbedrijf aan de Kerketuinen had. Dit gebied, ontstaan in de jaren 1930, was een lastig gebied voor de teelt, omdat de klei- en veengrond bij het ontstaan opgehoogd was met stadsvuil uit Den Haag. In de jaren 60 is in opdracht van de gemeente de grond verbeterd en is het gebied ontsloten met een weg. Alle bedrijven kregen een eigen naam en Ben Steyn noemde zijn bedrijf 'Door duin bevrijd', een verwijzing naar het afgraven van de geestgronden in Loosduinen vanaf 1830.

- Zegelring en mallen met het wapen van de familie Herckenrath

In december 2023 kreeg het Westlands Museum een ovalen zegelring en mallen van de Westlandse burgemeestersfamilie Herckenrath. Het werd geschonken door de stiefdochter van Anna Else Maria Herckenrath, de achterkleindochter van Louis Herckenrath, de broer van Leon Herckenrath. Van Leon Herckenrath hangt een portret uit 1836 geschilderd door Jan Willem Pieneman in de foyer van het museum.

Speciale activiteiten in 2023

- Workshops tekenen met pastelkrijt.
- Workshops Botanisch tekenen
- Workshops Aquarel en inkt
- Workshops Stilleven tekenen
- Workshops Oostindische inkt
- Rondleidingen voor individueel publiek in de schoolvakanties.
- Praktijkcursus rijden snoeien.
- Filmmiddagen 'Muziekpionier van het Westland'
- Filmmiddagen 'Laatste kouwe tuinder van het Westland'
- Westlandse brommerrit
- Reüniebijeenkomst hok Monster en soos
- Presentatie Composterende doe je zelf
- Deelname Open Monumenten Dag
- Klaverjassen in het museum

Workshop tekenen

Westlandse brommerrit

Praktijkcursus druivensnoei

Kenniscentrum

Het kenniscentrum bestaat uit de bibliotheek en het informatiecentrum. Er is een uitgebreide bibliotheek, een verzameling historische topografische kaarten, een grote foto- en diaverzameling en een mooie verzameling oude ansichten. Een groot deel van deze publicaties, afbeeldingen en documentatie zijn toegankelijk gemaakt via de website www.ErfgoedWestland.nl.

Samenwerkingsverbanden

Het Westlands Museum heeft in het verslagjaar met de volgende organisaties samengewerkt:

De Studiegroep Genealogie Westland (stamboom- familiegeschiedenis) en het Genootschap Oud-Westland. Dit zijn zelfstandige organisaties, maar hebben hun thuisbasis in het museum. Zij worden gefaciliteerd door de stichting die het museum beheert. In het museum hebben zij vergader- en werkruimtes en kunnen zij hun materiaal en documentatie opslaan.

Alle Westlandse historische verenigingen en werkgroepen kunnen de vergaderruimte en andere faciliteiten van het museum om niet gebruiken.

Het museum is aangesloten bij de Werkgroep Erfgoedbescherming Westland, dat zich richt op de bescherming van monumenten en het verstrekken van info óver die monumenten. Actieve bijdrage wordt geleverd aan het monumentenbordenproject, waarbij de meest interessante Westlandse monumenten worden voorzien van bruine monumentenbordjes, en waarbij in elk dorp een centrumbord komt met de geschiedenis van het betreffende dorp. In 2023 heeft vanuit het museum een Westlandbrede inventarisatie van het nog bestaande tuinbouwerfgoed plaatsgevonden, met als doel om dit erfgoed beter te kunnen beschermen.

Het Westlands Museum is onderdeel van het Cultureel Platform Westland, waarin alle culturele organisaties van de gemeente Westland samenwerken.

Met Westland Cultuurweb werkt het museum aan de ontwikkeling van educatieve projecten op erfgoedgebied.

Het museum werkt samen met Tomatoworld, WNT-web (Westlands Natuur en Techniek-web), en verzorgt met hen op de natuur gerichte rondleidingen en educatieve programma's.

De WOS (Westlandse Omroep Stichting) organiseert op haar website de rubriek Streekhistorie, waarvoor het museum samen met de historische werkgroepen en –verenigingen en het Historisch Archief Westland, regelmatig verhalen over historische onderwerpen aanlevert.

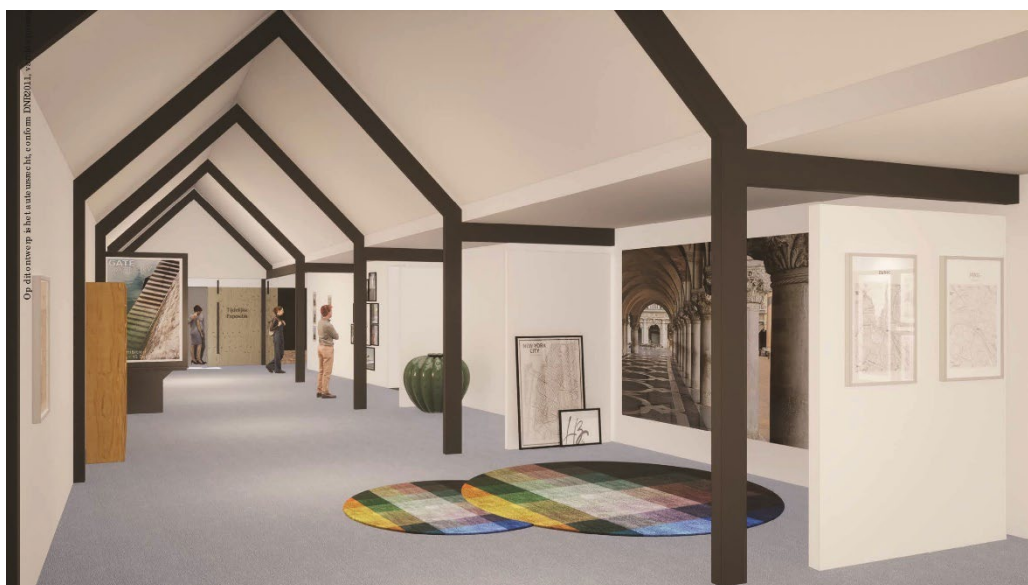
Het museum is aangesloten bij Bezoek Westland, www.bezoekwestland.nl die de toeristenpromotie voor de gemeente Westland verzorgt.

Doorgroei naar museum met meer kunst

Samen met een bouwbedrijf en architect is een plan uitgewerkt om te komen tot uitbreiding van het museum met een extra expositiezaal en een serre. Ook zijn de mogelijkheden onderzocht om te verduurzamen en een optimaal binnenklimaat te realiseren, zodat het inlenen van kunst-bruiklenen mogelijk wordt. Een raming is opgesteld wat de kosten zijn om de plannen te realiseren en met diverse partijen, waaronder ook de gemeente Westland zijn gesprekken gevoerd over het medefinancieren ervan. De hoop en verwachting is dat we in het najaar van 2024 kunnen starten met deze (ver)bouw.

Nieuw te bouwen serre

Nieuwe expositiezaal voor kunst

ErfgoedWestland.nl

Samen met het Historisch Archief Westland zijn we verantwoordelijk voor het initiatief ErfgoedWestland.nl. Vanuit beide organisaties worden steeds weer nieuwe data toegevoegd en er zijn overleggen ingepland met historische erfgoedorganisaties om ook aan te sluiten, zodat op den duur alles dat met de Westlandse geschiedenis te maken heeft, op één website te vinden is.

Risico

Het verzekeringspakket is doorgelicht en naar aanleiding van deze doorlichting heeft in 2023 een taxatie voor verzekerde waarde plaatsgevonden van het gebouw en de inventaris. Als gevolg van deze taxatie is de verzekerde waarde aanzienlijk verhoogd. De (vaste) collectie is in zijn geheel niet verzekerd met uitzondering van de bruikleenobjecten, de schilderijen en de bibliotheekboeken. Indien het museum wordt getroffen door een calamiteit dan zal een deel van de schade niet zijn gedekt en zullen externe partijen gezocht moeten worden voor de financiering.

Toekomst

Gepland staan naast educatie en digitalisering de volgende projecten:

- Tentoonstelling 'Ben Viegers – Meester van licht, lucht en water'
- Tentoonstelling 'Het is de groente die het 'm doet'
- Afhankelijk van de medewerking door de gemeente, wordt in het najaar gestart met de vernieuwing van het museumcomplex. Voor het najaar van 2024 staat de verduurzaming van het bestaande gebouw ingepland. In 2025 volgt de nieuwbouw van een extra expositieruimte, een serre en een derde tochtsluis.
- In 2024 wordt een nieuweronderhoudsplan voor de historische tuin opgesteld.

De jaarrekening is vastgesteld door het bestuur van de Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland op 17 mei 2024.

voorzitter,
Lenny Dijkshoorn

Secretariaat van de Stichting Streek- en Tuinbouwhistorie Westland
Middel Broekweg 154
2675 KL Honselersdijk
Tel. 0174-621084

Internet: www.westlandsmuseum.nl
E-mail: info@westlandsmuseum.nl

2 Jaarrekening

2.1 Grondslagen voor de waardering en resultaatsbepaling

Activiteiten

De stichting verwerft, beheert en exploiteert een centrale vestiging ten dienste van het streek- en tuinbouw historisch werk in het Westland, alsmede alle overige zaken die met de streek- en tuinbouwhistorie verband houden of daaraan bevorderlijk kunnen zijn, en het anderszins scheppen van mogelijkheden tot het ontwikkelen van activiteiten ten behoeve van het hiervoor omschreven doel.

Algemene grondslagen voor de opstelling van de jaarrekening

De jaarrekening is opgesteld op basis van de door de stichting zelfgekozen grondslagen afgeleid van de algemeen aanvaarde grondslagen voor waardering en resultaatbepaling.

De waardering van activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten.

Tenzij bij de desbetreffende grondslag voor de specifieke balanspost anders wordt vermeld, worden de activa en passiva opgenomen tegen nominale waarde.

Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop ze betrekking hebben.

Winsten worden slechts opgenomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verplichtingen en mogelijke verliezen die hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen indien zij voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

Materiële vaste activa

De bedrijfsgebouwen en terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen dan wel tegen bedrijfswaarde indien deze laatste lager is. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs, waarbij waar nodig rekening wordt gehouden met de restwaarde van het actief. De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- a. Gebouwen - 25 jaar/ 4%
- b. Inrichting tentoonstelling - 10 jaar/ 10%
- c. Inventaris - 10 jaar/ 10%
- d. Computers/multimedia - 5 jaar / 20%

De investeringen die zijn gefinancierd uit speciale inzamelingsacties of toegekende subsidies worden niet geactiveerd. Verder wordt verwezen naar 2.5. Aanvullende informatie Materiële vaste activa.

De eigen investeringen > € 1.750 per actief worden geactiveerd.

Voorziening grootonderhoud

Deze voorziening is gevormd ter egalisatie van kosten voor het planmatig onderhoud aan het museumgebouw inclusief elektronica.

Algemene grondslagen voor bepaling exploitatieresultaat

Het resultaat wordt bepaald als het verschil tussen de baten en alle hiermee verbonden en aan het verslagjaar toe te rekenen kosten. De kosten worden bepaald op historische kostprijs met inachtneming van de hiervoor vermelde waarderingsgrondslagen.

Kosten waarvoor een bestemmingsreserve is gevormd worden direct ten laste van deze bestemmingsreserve gebracht.

Bestemmingsreserves worden gevormd op basis van een bestuursbesluit tot het doen van uitgaven en worden in het jaar van besluitvorming ten laste van het resultaat gebracht.

2.2**Balans****Balans per 31 december***Voor verwerking saldo exploitatierekening*

	2023		2022	
	€	€	€	€
ACTIVA				
Materiële vaste activa				
Inventaris	<u>5.766</u>	5.766	<u>2.421</u>	2.421
Vlottende activa				
Statiegeld				
		252		311
Geldmiddelen				
Kas	636		552	
Rabobank rekening/courant	52.804		69.764	
Rabobank BedrijfsSpaarRekening	340.000		167.000	
Rabobank BedrijfsBonusRekening	<u>75.000</u>		<u>99.991</u>	
		468.440		337.307
Vorderingen en overlopende activa				
Debiteuren	2.902		1.194	
Waarborgsom Bovendijk	4.050		4.050	
Omzetbelasting	10.102		4.413	
Nog te ontvangen/vooruitbetaald	<u>15.966</u>		<u>1.450</u>	
		33.020		11.107
Totaal activa				
		<u><u>507.478</u></u>		<u><u>351.146</u></u>

Balans per 31 december	2023		2022	
	€	€	€	€
PASSIVA				
Stichting vermogen				
Vrije reserve	26.383		5.000	
Bestemmingsreserves	<u>32.559</u>		<u>32.559</u>	
		58.942		37.559
Voorziening groot onderhoud		98.148		83.049
Vreemd vermogen				
Kortlopend vreemd vermogen				
Uit te voeren projecten	298.300		193.710	
Crediteuren	4.501		2.738	
Gereserveerd vakantiegeld + sociale lasten	6.235		4.066	
Gereserveerde vakantiedagen	27.701		18.845	
Vooruit ontvangen/nog te betalen	9.844		8.064	
Belastingen en sociale premies	<u>3.807</u>		<u>3.115</u>	
		350.388		230.538
Totaal passiva				
		<u>507.478</u>		<u>351.146</u>

2.3 Toelichting op de balans

	2023		2022	
	€	€	€	€
	Inventaris	Woning	Inventaris	Woning
Materiële vaste activa				
<i>Aanschafwaarde</i>				
Openingsbalans	2.690	48.223	0	48.223
Aanschaffingen huidig jaar	4.315	0	2.690	0
Desinvesteringen huidig jaar	0	0	0	0
Totaal aanschafwaarde	7.005	48.223	2.690	48.223
<i>Cumulatieve afschrijvingen</i>				
Openingsbalans	269	48.223	0	48.223
Afschrijving huidig jaar	970	0	269	0
Desinvesteringen huidig jaar	0	0	0	0
Totaal cumulatieve afschrijvingen	1.239	48.223	269	48.223
Boekwaarde einde periode	5.766	0	2.421	0

De WOZ-waarde van het gebouw per 1 januari 2023 bedraagt € 1.622.000.

Geldmiddelen	468.440	337.307
---------------------	---------	---------

Deze stijging is veroorzaakt door voorschot ontvangen DUMAVA subsidie voor verduurzaming en de verdere stijging van reservering grootonderhoud. De geldmiddelen zijn gereserveerd en zullen nodig zijn voor reeds afgesloten verplichtingen en nog af te sluiten verplichtingen.

Vrije reserve		
Saldo per 1 januari	5.000	3.710
Exploitatieresultaat 2022	0	33.849
Exploitatieresultaat 2023	21.383	0
Naar bestemmingsreserve	0	-32.559
Saldo 31 december	26.383	5.000

De vrije reserve is het cumulatief resultaat over de afgelopen jaren na verdeling van het resultaat. Als de vrije reserve meer bedraagt dan €5.000, zal het meerdere worden toegewezen aan een nog te bepalen bestemmingsreserve. In geval van een verlies worden de opgebouwde bestemmingsreserves als eerste afgebouwd. Het bestuur stemt in om het gerealiseerde resultaat tot een bedrag van €21.383 toe te voegen aan de bestemmingsreserve verduurzaming.

Bestemmingsreserves		
Saldo per 1 januari	32.559	0
Toevoeging uit exploitatieresultaat	0	32.559
Intrekking uit exploitatieresultaat	0	0
Saldo 31 december	32.559	32.559

De bestemmingsreserve is gereserveerd voor de voorbereiding voor de verduurzaming van het museum.

	2023		2022	
	€	€	€	€
Voorziening Groot onderhoud				
Saldo 1 januari		83.049		60.526
Onttrekking doorvoeren van onderhoud tuindersboot, opslag museum en achterstallig onderhoud opstellen tuin.		-824		-5.747
Dotatie		<u>15.923</u>		<u>28.270</u>
Saldo 31 december		<u>98.148</u>		<u>83.049</u>

De reguliere dotatie bedraagt €15.923. Een voorziening is opgenomen om tekortkomingen naar aanleiding van inspectie elektrische installaties te voorzien.

Uit te voeren projecten:

Zonnepanelen	15.888		15.868	
Erfogoededucatie	10.847		7.026	
ErfogoedWestland.nl (voorheen HIP)	70.591		70.699	
Jeugdcultuur	1.065		30.536	
Erfogoedbescherming Westland, monument bordjes.	5.170		28.461	
Tentoonstelling: Jeugdcultuur in het Westland	5.126		-3.488	
Herstructurering en andere verbeteringen	44.608		44.608	
Verduurzaming subsidie DUMAVA	<u>145.005</u>		<u>0</u>	
		<u>298.300</u>		<u>193.710</u>

De status van de voortgang verschilt per project. Een aantal projecten is de voortgang in de eindfase, waarvan de verwachting is dat deze in 2025 kunnen worden afgesloten.

Het project ErfogoedWestland is een bijdrage voor de digitalisering van foto's, dia's etc.

Dit is een lange termijn project. Een werkgroep voert dit uit.

De herstructurering en andere verbeteringen is een project waaruit de toekomstige wijzigingen als gevolg van verdere professionalisering uit gefinancierd worden.

Voor de verduurzaming is een voorschot van de regeling DUMAVA ontvangen.

Vooruit ontvangen/nog te betalen

Nog af te dragen boekverkoop	2.438		2.500	
Reservering voor boeken in consignatie in verband met voorraad verschillen	1.257		1.500	
Flynth, accountantscontrole	3.000		3.000	
Vooruit ontvangen omzet film Muziekpionier	0		1.030	
Bijdrage tentoonstelling Vieger	2.000		0	
Reservering afbraak-/vervoerskosten tentoonstelling "Natuur in detail"	1.000		0	
Overigen	<u>149</u>		<u>34</u>	
		<u>9.844</u>		<u>8.064</u>

2.4 Exploitatierekening

	definitief 2023		jaarplan 2023	2022	
	€	€		€	€
BATEN					
Bijdragen					
Gemeente Westland: expl.subsidie	217.170		208.000	204.389	
Gemeente Midden Delfland: subsidie	0		500	500	
Sponsors	2.450		3.000	2.494	
Donateurs	14.133		14.000	14.548	
Giften	1.321		600	1.393	
		235.074	226.100		223.324
Toegang					
Entreebewijzen	39.847		28.400	27.362	
Verhuur ruimte	444		0	1.045	
		40.291	28.400		28.407
Verkopen					
Activiteiten	17.247		3.000	3.886	
Consumpties	53.420		30.000	37.581	
Boeken	4.139		2.500	5.346	
Groenten	5.608		6.000	6.476	
Souvenirs & overige	6.380		2.000	7.560	
		86.794	43.500		60.849
Overige inkomsten					
Rente	-13		0	-1	
Overige baten	14.249		24.182	48.890	
		14.236	24.182		48.889
Totaal inkomsten		376.395	322.182		361.469
Ten laste van Vrije reserve			800		
Totaal baten		376.395	322.982		361.469

	definitief 2023		jaarplan 2023		2022	
	€	€	€	€	€	€
LASTEN						
Personeel en vrijwilligers						
Salarissen, sociale lasten en pensioenen	166.357		179.632		143.846	
Ontvangen ziektegeden	0		0		-3.711	
Ziekteverzuimkosten	3.457		5.300		4.384	
Saamhorigheidsbevordering	5.601		4.500		4.244	
Overige kosten	3.314		1.250		3.770	
		178.729		190.682		152.533
Huisvestingskosten						
Onderhoud gebouwen en terrein	13.312		6.000		12.150	
Afschrijvingskosten	970		0		269	
Dotatie voorziening grootonderhoud	15.923		11.000		28.270	
Energie, water, vuilafvoer	11.484		12.000		10.404	
Verzekeringen	6.307		6.000		5.750	
Rioolheffingen, OZB, waterschap	9.097		9.500		8.867	
Schoonmaak	10.138		9.500		9.146	
Depot	19.814		19.800		17.908	
		87.045		73.800		92.764
Overige exploitatie						
Overige exploitatie	13.875		7.000		16.556	
Accountantskosten	3.000		3.000		2.900	
		16.875		10.000		19.456
Museale activiteiten						
Onderhoud collectie	0		0		40	
Aankoop collectie en bibliotheek	199		0		2.513	
Vaste tentoonstelling	0		5.000		0	
Vervanging technische installaties	0		1.000		0	
Tijdelijke tentoonstelling	10.728		6.000		17.249	
Tentoonstellingen wagenshuur	200		2.000		0	
Abonnementen/contributies	1.827		1.600		1.508	
Kosten educatie	722		1.500		1.632	
Kosten historische tuin	3.163		4.000		4.216	
		16.839		21.100		27.158
Inkoop						
Consumpties	23.220		13.500		15.950	
Boeken	2.431		1.750		4.008	
Groenten en verpakkingsmateriaal	0		500		837	
Souvenirs & overig	4.390		2.000		5.732	
Kosten activiteiten	9.141		3.000		2.797	
		39.182		20.750		29.324
Promotie						
Advertenties	7.570		500		150	
Presentaties (werving)	540		200		962	
Promotiematerialen	2.571		750		585	
Kosten StreekHistorie	5.661		5.200		4.688	
		16.342		6.650		6.385
Totaal lasten		355.012		322.982		327.620
Naar bestemmingsreserve/ Vrij reserve		21.383				33.849
Totaal lasten		<u>376.395</u>		<u>322.982</u>		<u>361.469</u>

2.5

Toelichting op de exploitatierekening

	<u>2023</u>	<u>2022</u>
	€	€
Toegang	<u>39.847</u>	<u>28.407</u>
Het aantal bezoekers is met 19% gestegen. De verhoogde toegangstarief heeft ongeveer €5.700 opgebracht. 34% van de betalende bezoekers komt met een museumkaart.		
Verkopen	<u>86.794</u>	<u>60.849</u>
De Activiteiten zijn gestegen van €3.886 in 2022 naar €17.247 in 2023. Begin 2023 zijn twee films vertoond die 928 bezoekers hebben betrokken en het aantal arrangementen is weer terug naar het niveau van voor Corona (2023: 679, 2022: 274). Naast de arrangementen hebben ook meer mensen hun verjaardag etc. gevierd in het museum. Het gevolg is dat consumpties etc. zijn gestegen van €37.581 in 2022 naar €53.420 in 2023.		
Overige inkomsten - overige baten		
Subsidie Jeugd beleid	7.754	29.316
Nabetaling Museumkaart	1.334	835
Vrijval projecten zonder terugbetalingsverplichting	4.750	16.378
Overige	<u>411</u>	<u>2.361</u>
	<u>14.249</u>	<u>48.890</u>
In 2022 heeft een opschoning van zeer lang lopende projecten plaats gevonden en is het resultaat van de afgewikkelde eindafrekeningen van tentoonstelling WOII verwerkt. Van de Gemeente Westland is subsidie ontvangen om jongeren structureel te gaan betrekken bij erfgoed en de lokale geschiedenis.		
Lasten		
Personeel en vrijwilligers	<u>178.729</u>	<u>152.533</u>
De oorzaak van de stijging is dat de vervanger van de in juni vertrokken conservator Ton Immerzeel per 1 januari 2023 is gestart en ook is in augustus de coördinator catering begonnen. De jeugdmedewerker is begin van het jaar vertrokken. Verder zijn de salariskosten in verband met de CAO verhoging toegenomen.		
Tijdelijke tentoonstelling	<u>10.928</u>	<u>17.249</u>
Afgesproken voor de tentoonstelling Jeugdcultuur in 2022 om een hogere eigen bijdrage zodat met de bijdrage van de fondsen €58k beschikbaar is voor het inrichten van de tentoonstelling. Voor de tentoonstelling in 2023 is in verband met het ontbreken van fondsen naast deze kosten ook meer uitgegeven aan promotie.		
Inkoop	<u>39.182</u>	<u>29.324</u>
Door de stijging van de omzet is de daaraan gerelateerde kostprijs verkopen ook gestegen.		

	2023	2022
	€	€
Overige exploitatie		
Telefoonkosten	335	311
Kantoorbenodigdheden	1.030	844
Portokosten	365	415
Reproductiekosten en drukwerken	43	1.510
Huishoudelijk verbruik	2.776	671
Computerkosten	3.433	9.651
Kosten adm., boekhouden, salarissen	1.753	1.658
Diverse algemene kosten	578	75
Kosten kassasysteem	2.570	882
Bankkosten	829	504
Kasverschillen	163	35
	<u>13.875</u>	<u>16.556</u>

2022: De computerkosten zijn gedaald omdat in 2022 ongeveer €7.000 is uitgegeven in verband met versterken van wifi in de tuin. De oorzaak dat de reproductiekosten zijn gedaald, komt door de kosten van het drukken van gratis boekje over de historische tuin.

2023: Kosten kassasysteem is gestegen in verband met aanschaf van een kassa scherm en een handscanner. Onder huishoudelijk verbruik is bedrijfskleding geboekt voor catering.

Promotie	<u>16.342</u>	<u>6.385</u>
-----------------	---------------	--------------

In verband met het ontbreken van fondsbijdrage is voor tentoonstelling in 2023 meer geld uitgegeven aan advertenties en promotiematerialen.

2.6

Aanvullende informatie materiële vaste activa

In deze paragraaf zijn alle te activeren investeringen opgenomen, ongeacht de wijze waarop de financiering heeft plaats gevonden. Geeft tevens zicht op het vastgelegd vermogen (onderdeel stichtingsvermogen).

Grondslagen voor de waardering en resultaatsbepaling materiële vaste activa:

De bedrijfsgebouwen en -terreinen worden gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs verminderd met de op basis van de geschatte economische levensduur bepaalde afschrijvingen dan wel tegen bedrijfswaarde indien deze laatste lager is. De afschrijvingen bedragen een vast percentage van de verkrijgingsprijs dan wel van de boekwaarde, waarbij waar nodig rekening wordt gehouden met de restwaarde van het actief.

De gehanteerde afschrijvingspercentages zijn:

- a. Gebouwen - 25 jaar/ 4%
- b. Inrichting tentoonstelling - 10 jaar/ 10%
- c. Inventaris - 10 jaar/ 10%
- d. Computers/multimedia - 5 jaar/ 20%

De eventueel ontvangen algemene investeringssubsidies zijn in mindering gebracht op de aanschafwaarde. De investeringen die zijn gefinancierd uit speciale inzamelingsacties of specifiek toegekende subsidies of fondsbijdrage worden geactiveerd, waarbij de ontvangen gelden als "vastgelegd vermogen" onder het stichtingsvermogen zijn opgenomen. Uit "vastgelegd vermogen" valt jaarlijks via de bestemming van het saldo van baten en lasten een bedrag vrij naar ratio van de afschrijvingen op het materieel vast actief.

Verloopstaat Materiële vaste activa over 2023

Materiële vaste activa	Land	Gebouw	Renovatie gebouw	Inrichting tentoonstelling	Inventaris	Computers / multimedia	Totaal
Aanschafwaarde							
Openingsbalans	115.372	342.490	743.544	257.943	118.289	104.263	1.681.901
Aanschaffingen huidig jaar	-	-	-	-	4.315	-	4.315
Desinvesteringen huidig jaar	-	-	-	-	-	-	-
Totaal aanschafwaarde	115.372	342.490	743.544	257.943	122.604	104.263	1.686.216
Cumulatieve afschrijvingen:							
Openingsbalans	-	342.490	228.021	197.755	88.896	85.724	942.886
Afschrijvingen huidig jaar	-	-	29.742	25.794	12.530	9.058	77.124
Desinvesteringen huidig jaar	-	-	-	-	-	-	-
Totaal cumulatieve afschrijvingen	-	342.490	257.763	223.549	101.426	94.782	1.020.010
Boekwaarde einde periode	115.372	-	485.781	34.394	21.178	9.481	666.206

Vastgelegd vermogen (onderdeel stichtingsvermogen)

Het vastgelegd vermogen is gelijk aan de som van de boekwaarde Materiële vaste activa, dat is gefinancierd uit inzamelingsacties en toegekende subsidies.
Het vastgelegd vermogen eind 2023 is de boekwaarde €666.206.

Gecorrigeerde verloopstaat na correctie van gemeentesubsidie:

Op verzoek van de gemeente is de verloopstaat gecorrigeerd voor de ontvangen subsidie van de gemeente Westland met betrekking tot het Revitalisering project (opgeleverd 1 mei 2015). Dit is exclusief aanschaffingen van 2023.

Overzicht op verzoek van de gemeente:	MVA
Aanschafwaarde einde boekjaar	1.686.216
Subsidie	-939.365
Gecorrigeerd aanschafwaarde	746.851
Cumulatieve afschrijvingen einde boekjaar	1.020.010
Afschrijvingen subsidie	-420.242
Gecorrigeerd cumulatieve afschr.	599.767
Gecorrigeerd boekwaarde	147.084

De ontvangen subsidie wordt gecorrigeerd op de cumulatieve afschrijvingen afgeschreven op basis van de gemiddelde afschrijvingstermijn.